

Andreu Nin

Den marxistiska uppfattningen om makten och den spanska revolutionen

[Ur *La Batalla* 14 mars 1937 ("La concepción marxista del poder y la revolución española"). Publicerades även i engelsk översättning i POUM:s engelskspråkiga tidskrift *The Spanish Revolution* vol. II, No 6, 31 mars 1937]

Marx' grundläggande idéer om makten kan sammanfattas så här:

1. Staten är ett tvångsinstrument till gagn för den härskande klassen i syfte att förtrycka andra klasser.
2. Så länge det finns klasser kommer det att finnas en stat och följaktligen kan inte dess avskaffande "beslutas" eller "påbjudas".
3. Om proletariatet vill försvara sina intressen, måste det kämpa för att erövra makten och använda denna för att skapa ett nytt samhälle utan klasser.
4. För att bryta kapitalisternas motstånd – den utsugande klassen kommer aldrig att avstå från sina privilegier – och för att organisera ett nytt samhälle på socialistisk grund, måste proletariatet, när det griper makten, tillfälligt införa sin klassdiktatur. Denna övergångsperiod mellan kapitalism och kommunism är oundviklig. Utan den är arbetarnas frigörelse omöjlig.
5. "Arbetarklassen kan inte helt enkelt ta det färdiga statsmaskineriet i besittning och sätta det i rörelse för sina egna ändamål", utan måste förstöra det, skapa egna organ. (Exempel som kan fungera för orientering: Pariskommunen.)
6. Med försvinnandet av klasserna, försvinner staten i egentlig mening och ersätts av rent administrativa institutioner. "I stället för en regering över personer får vi en förvaltning av ting."
7. Ett oundgängligt villkor för att arbetarklassen ska kunna fylla sin historiska uppgift, är att det organiserar sig i ett klassparti, oberoende av andra och med en oberoende klasspolitik.

Av dessa sju punkter följer att marxismens politiska lära bygger på två grundläggande idéer: erövringen av makten och proletariatets diktatur.

I kampen för sin frigörelse angriper inte arbetarklassen bara fiendeklassens ekonomiska makt, utan även dess politiska makt. Erövringen av den politiska makten är en nödvändig förutsättning för den socialistiska omvandlingen. I september 1920 ockuperade de italienska arbetarna fabrikerna, men eftersom makten förblev i kapitalisternas händer, ointetgjordes den snabbt avancerande revolutionen, och därmed skapades de nödvändiga förutsättningarna för fascismens snabba och segerrika frammarsch. Som ett svar på den militära fascistiska revolten i vårt land ockuperade de beväpnade arbetarna fabriker, gruvor och butiker och gjorde slut på kapitalisternas ekonomiska makt, men de slutförde inte denna aktion med att erövra den politiska makten, utan gav fiendeklassen möjlighet att ta itu med att rekonstruera den desorganiserade statsapparaten, för att underställa den sina egna intressen och utnyttja den mot den proletära revolutionen.

Detta svåra misstag från arbetarklassens sida kommer att få obotliga konsekvenser för dess frigörelse om den inte beslutar sig för att reagera kraftfullt. Det fascistiska upproret den 19 juli skapade alla objektiva förutsättningar för att erövra makten. Statsapparaten hade blivit så allvarligt desorganiserad att den hade upphört att existera. Den allmänna ordningens styrkor var demoraliserade, odisciplinerade och skingrade. Armén var tillintetgjord. Hela rättsapparaten var likviderad. De lokala maktorganen var i realiteten undertryckta och ersatta av

revolutionära kommittéer. Jordägarna var fördrivna. Fabrikerna och butikerna konfiskerade. Vapnen, som är oumbärliga förutsättningar för segern, var i arbetarnas och böndernas händer, de absoluta herrarna över situationen. Och som en följd av detta sakernas tillstånd fanns bland de exploaterande klasserna och de småborgerliga massorna en känsla av att den förra regimen hade försvunnit för alltid.

Det skulle ha räckt med en vilja att definitivt göra slut på de maktlösa resterna av kapitalets makt och upprätta arbetarklassens makt. Men de arbetarklassens partier och organisationer som hade störst inflytande ville inte detta. Kommunistpartiet, som var troget Tredje internationalens skandalösa reformistiska orientering, inriktade från första stund sina ansträngningar på att avleda revolutionen till att införa en demokratisk republik och klassamarbete. Socialistpartiet har följt samma väg, trots den revolutionära andan och entusiasmen hos huvuddelen av de massor som följer det.

CNT-FAI förtjänar särskild behandling. Konfederationens arbetare kastade sig in i kampen med beundransvärd energi. Deras enorma klassinstinkt fick dem att skrida till energisk, djärv, revolutionär handling. Men denna magnifika impuls neutraliserades till stor del av de traditionella anarkistiska föreställningarna om makten. Militanterna i CNT och FAI inser att den väldiga kamp som nu pågår i Spanien kräver viktiga korrigeringar, men vågar inte dra den logiska slutsatsen av detta. Korrigeringen av deras inrotade opolitiskhet har fått dem att delta i de statliga organen, dvs samarbeta med de borgerliga partierna. Om de tillsammans med oss kommer till slutsatsen att den enda lösningen på situationen är en arbetar- och bonde-regering, då kommer revolutionen att räddas. Vilka hinder kan det finnas för detta? Det är lättare att få arbetarna i CNT förstå konsekvensen av att delta i en revolutionär arbetar-regering, än att samarbeta med en kapitalistisk demokratisk regering. Kan det marxistiska begreppet proletariats diktatur vara ett hinder? Vi kommer inte att tvista om bara ord. Det viktiga är att bli överens om deras innehåll. Och vi hyser inte minsta tvivel om att de anarkosyndikalistiska arbetarna är överens med oss – de praktiska erfarenheterna har visat det – om nödvändigheten att krossa kapitalisterna, att förneka dessa alla politiska rättigheter, att inte låta dem andas igen tills arbetarna har förstört rötterna till alla möjligheter för ett återupp-rättande av kapitalismen. När alla klasser har avskaffats, kommer det att bli överflödigt med revolutionär makt och det mänskliga samhället kommer att befrias från statens bojor. Hatar de ordet ”proletariats diktatur”? Vi klarar oss utan det. Och vi kommer alla att bidra – ni anarkister och vi revolutionära marxister, till att denna totala proletära makt – som under en viss tid är absolut nödvändig – grundar sig på den mest omfattande formen av arbetar-demokrati och inte omvandlas till en byråkratisk kasts diktatur, vilket skedde i Sovjetunionen.

Om C.N.T., F.A.I. och P.O.U.M., som redan är överens om de viktigaste frågorna, skulle kunna nå en överenskommelse kring dessa grundläggande frågor, skulle enorma möjligheter öppnas för revolutionen. Klarhet vad gäller det mål som eftersträvas skulle innebära att tillförsikten bland arbetarna pånyttföddes, massornas revolutionära anspänning skulle återfå den rytm som den hade under de första månaderna, deras entusiasm skulle göra mirakel, såväl bakom linjerna som vid fronten.

Målet är å andra sidan relativt lätt att nå. Arbetarklassen är ännu inte helt avväpnad. Den håller fortfarande strategiskt viktiga positioner. Dess specifika vikt är enorm. Ingenting kan göras utan den. Och om den så önskar kan ingenting göras mot den. Även om styrkeförhållandena inte är lika gynnsamma som under de första månaderna, så är de sådana att arbetarklassen under rådande omständigheter kan gripa makten utan att behöva göra ett nytt väpnat uppror. Det räcker med att den mobiliserar alla organiserade styrkor bakom det oåterkalleliga beslutet att genomföra revolutionen till dess yttersta konsekvenser.

Men hur kan den arbetar- och bonderegering som vi föreslår bildas? Med utgångspunkt från Pariskommunens lärdomar menade Marx att arbetarklassen inte kan begränsa sig till att utnyttja den kapitalistiska statens maskineri, utan måste förstöra det. Här ligger nödvändigheten av att tillintetgöra inte bara den kapitalistiska statens hela byråkratiska maskineri, utan även dess grundläggande institutioner, och i första hand parlamentet, en kvarleva från perioden av bourgeoisins "demokratiska" herravälde, eller för att uttrycka det i andra termer, av den kapitalistiska diktaturens "demokratiska" politiska form.

Den nya maktens källa kan inte vara parlamentet, utan de organ som har stigit fram ur revolutionen och som mer troget uttrycker massornas vilja. Därför föreslår vårt parti inkallandet av en konstituerande församling bestående av delegater från fabrikskommittéerna, bondeorganisationerna och de stridande vid fronten. Denna skulle kunna bilda en arbetar- och bonderegering och dra upp de grundläggande linjerna till den konstitution som skulle styra det nya Spanien, som befriats från kapitalisternas och godsägarnas förtryck. En arbetarregering bildad ovanifrån skulle vara ett steg framåt i den nuvarande situationen, men skulle inte vara den regeringen som revolutionens intressen oundgängligen kräver.

Vi har ingen tid att förlora. Om vi väntar medverkar vi passivt till att verktygen för kapitalets makt systematiskt och successivt återuppbyggs, och den spanska arbetarklassen kommer att förlora det exceptionella tillfälle som historien erbjuder för att den ska lyckas frigöra sig och ge världsrevolutionen en enorm impuls. **Därefter** kommer det att vara för sent.

Vi måste smida medan järnet är varmt.

Översättning: Martin Fahlgren